

T.C

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
RESİM BÖLÜMÜ

GERÇEKLİĞİN MASALLAŞTIRILMASI:

TV'NİN MANİPÜLASYON GÖREVİ VE SANATTA TEMSİLİ

(THE MYTHOLOGIZATION OF REALITY: TV'S MANIPULATION TASK AND ITS
REPRESENTATION IN ART)

LİSANS BİTİRME ÖDEVİ

Yusuf İL

Danışman: Doç. Dr. Muhammet TATAR

Erzurum

Haziran, 2025

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında bilgi, deneyim ve desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Muhammet TATAR'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Akademik rehberliği, eleştirel bakış açısı ve yönlendirmeleri sayesinde bu çalışmanın şekillenmesi mümkün olmuştur.

Araştırmam süresince düşünsel yolculuğuma katkıda bulunan tüm hocalarıma, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü öğretim üyelerine ve değerli arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Desteğini her daim hissettiren aileme de minnettarım.

Bu çalışma, yalnızca akademik bir çalışma değil, aynı zamanda bir vicdan çağrısıdır. Gerçeği arama çabamda yanımda olan herkese gönülden teşekkür ederim.

Yusuf İL

ÖZ
LİSANS BİTİRME ÖDEVİ
GERÇEKLİĞİN MASALLAŞTIRILMASI:
TV'NİN MANİPÜLASYON GÖREVİ VE SANATTA TEMSİLİ

Yusuf İL

Haziran, 2025

Bu çalışmada, televizyonun gerçekliği yalnızca aktaran bir araç olmadığını; aksine, onu yeniden kurgulayan ve izleyici zihninde yeniden inşa eden bir göstergeler evreni oluşturduğunu savunur. Televizyonun, olayları estetikleştirerek, çarpıtarak ya da seçici bir biçimde sunarak gerçeği nasıl dönüştürdüğü üzerinde durulmuştur.

Bu bağlamda, televizyonun bu manipülasyon görevi; Jean Baudrillard'ın "Simülasyon ve Simülakra" kuramı, Hannah Arendt'in "Kötülüğün Sıradanlığı" kavramı ve Ulus Baker'in "Beyin-Ekran" kuramı temelinde incelenmiştir. Çalışma, izleyiciyi televizyonun yansıttığı olayları yeniden düşünmeye sevk etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca sanatın, medya manipülasyonuna karşı sergilediği eleştirel tavır da bu kuramsal çerçevede araştırılmıştır.

Ayrıca, yazar tarafından üretilen iki üç boyutlu çalışma üzerinden; televizyonun olayları nasıl bir çerçevede sunduğu ve görünür kılınan ile gizlenen arasındaki sınırları nasıl belirlediği, izleyicinin tepkisizliğini nasıl derinleştirdiği görsel ve eleştirel bir okumayla analiz edilmiştir. Tez, görsel sanatın televizyon aracılığıyla inşa edilen gerçekliğe müdahil olma potansiyelini vurgularken, izleyicinin edilgen konumunu sorgulayan eleştirel bir sanat yaklaşımı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tv'nin Manipülasyonu Görevi, Simülasyon ve Simülakra, Kötülüğün Sıradanlığı, Beyin-Ekran, Sanat

ABSTRACT
UNDERGRADUATE GRADUATION ASSIGNMENT
THE MYTHOLOGIZATION OF REALITY:
TV'S MANIPULATION TASK AND ITS REPRESENTATION IN ART

Yusuf İL

June, 2025

This study argues that television is not merely a medium that transmits reality; on the contrary, it constitutes a universe of signs that reconstruct it and reconstruct it in the minds of viewers. It focuses on how television transforms reality by aestheticizing, distorting or selectively presenting events.

In this context, this manipulation task of television is analyzed on the basis of Jean Baudrillard's theory of "Simulation and Simulacra", Hannah Arendt's concept of "Banality of Evil" and Ulus Baker's "Brain-Screen" theory. The study aims to encourage the audience to rethink the events reflected by television. In addition, the critical attitude of art towards media manipulation is also investigated within this theoretical framework.

In addition, through two three-dimensional works produced by the author, it is analyzed through a visual and critical reading how television presents events in a framework, how it determines the boundaries between what is made visible and what is hidden, and how it deepens the viewer's unresponsiveness. While emphasizing the potential of visual art to intervene in the reality constructed through television, the thesis presents a critical approach to art that questions the passive position of the viewer.

Keywords: TV's Manipulation Mission, Simulation and Simulacra, Mediocrity of Evil, Brain-Screen, Art

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	2
ÖZ.....	3
ABSTRACT.....	4
ŞEKİLLER DİZİNİ	6
GİRİŞ.....	7
1. TEORİK ARKA PLAN: MEDYA VE GERÇEKLİĞİN İNŞASI	8
Simülasyon Kuramı ve Medyanın Gerçeklik Üretimi	9
Ahlaki Duyarsızlık ve Görsel Tekrar Yoluyla Normalleşen Kötülük.....	11
Kurgu Gerçeklik ve Truman Show Üzerinden Simülasyonun Görsel Temsili	14
TELEVİZYONUN MANİPÜLASYON GÖREVİ	15
Temsilin Estetikleştirilmesi ve Gerçekliğin Bozulması	16
Seçici Görünürlük ve Sistematik Sessizlik	18
Etik Sorumluluk ve İdeolojik Pozisyon	19
YUSUF İL BİTİRME PROJESİ ÇALIŞMALARI.....	21
5. Kaynakça	24

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 Nam June Paik, TV Buddha, 1974-1977. Amsterdam, Hollanda	10
Şekil 2 Esther Shalev-Gerz ve Jochen Gerz, Monument Against Fascism, 1986–1979. Harburg, Almanya	12
Şekil 3 Yusuf İl, Tv, 2025. Erzurum, Türkiye	21
Şekil 4 Yusuf İl, Tv 2, 2025. Erzurum, Türkiye	22

GİRİŞ

Medya, özellikle televizyon, modern toplumlarda yalnızca bilginin yayılmasını sağlayan bir araç olmaktan çok daha fazlasıdır. Televizyon, kamusal söylemin şekillenmesinde ve gündelik hayatın algılanmasında birincil bir rol üstlenerek gerçekliğin nasıl inşa edildiği, neyin “gerçek” olarak kabul edildiği gibi temel epistemolojik soruları gündeme getirmiştir. Bu nedenle, televizyondan gelen bilgiye göre insanlar neyin gerçek, neyin önemli, neyin doğru olduğunu belirlemeye başlar. Dolayısıyla televizyon, “gerçek” dediğimiz şeyin ne olduğuna dair inançlarımızı etkiler. Bu bağlamda, televizyonun yalnızca bir bilgi aktarıcısı değil aynı zamanda “gerçeğin üreticisi” Olduğudur.

Jean Baudrillard'ın ortaya koyduğu “Simülasyon ve Simülakra” kavramları, medya içeriklerinin zamanla gerçekliğin yerini alarak izleyicinin algısını nasıl manipüle ettiğini açıklamak açısından son derece önemlidir. Baudrillard’a göre, medyada tekrar eden imgeler, sonunda kendi başına bir gerçeklik üretir ve bu süreçte artık “gerçek” olanın kendisi silikleşir ya da bütünüyle yok olur (Baudrillard, 2003).¹ Bu durum, özellikle savaşlar, kitlesel trajediler ya da siyasi olaylar gibi toplumsal krizlerin sunumunda çarpıcı bir biçimde görünür hale gelir.

Bu bağlamda Hannah Arendt’in “Kötülüğün Sıradanlığı” kavramı, medya yoluyla sıradanlaştırılan vahşetin nasıl normalleştirildiğini ve kamusal alanda ahlaki bir duyarsızlığın nasıl üretildiğini anlamak için temel bir düşünce çerçevesi sunar (Arendt, 2009).² Ulus Baker ise “beyin ekran” kavramı üzerinden izleyici ile medya arasındaki zihinsel ve görsel ilişkiyi sorgularken, medyanın yalnızca içerik değil aynı zamanda algı mimarisi inşa ettiğini savunur (Baker, 2011).³

Bu yalnızca teorik düzlemde değil, aynı zamanda sanat aracılığıyla da analiz edilebilir bir nitelik taşımaktadır. Bu doğrultuda, televizyonun manipülasyon gücünü eleştiren eserler üzerinden bir çözümleme yapılacaktır. Bu eserler, televizyonun gerçekliği nasıl kurguladığını, izleyicinin edilgen konumunu ve medya estetiği aracılığıyla şiddetin nasıl görünmezleştirildiğini vurgulama amacı taşır.

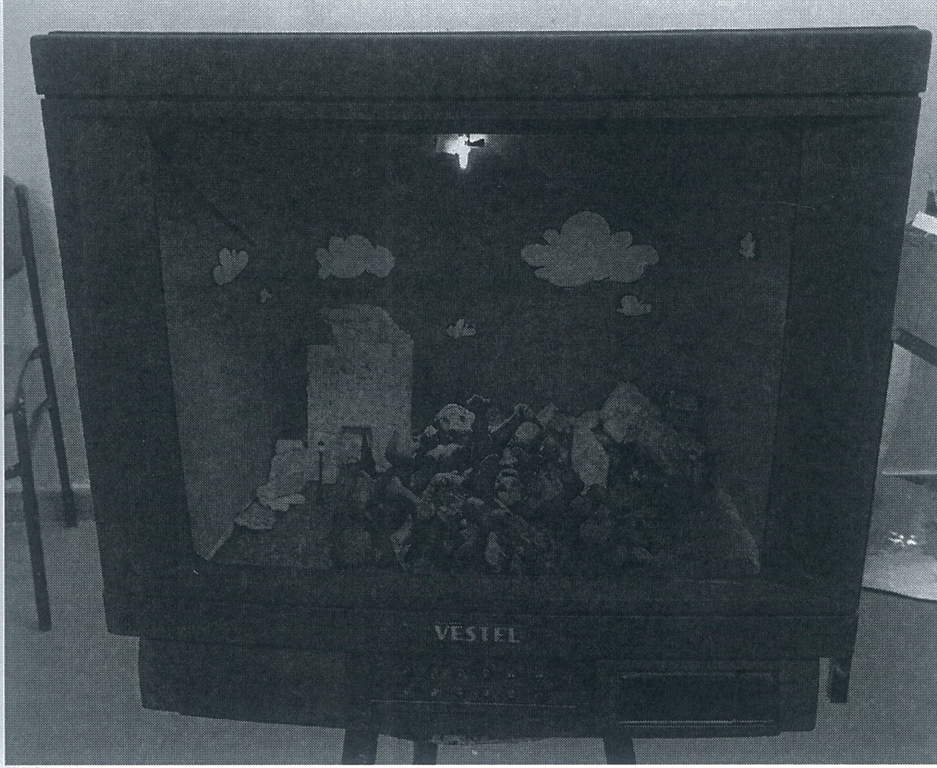
¹ Baudrillard, J. (2003). *Simülakrlar ve Simülasyon*.

² Arendt, H. (2009). *Kötülüğün sıradanlığı: Adolf Eichmann Kudüs 'te*

³ Baker, U. (2011). *Beyin Ekran: Sinema ve Bellek Üzerine Yazılar*

YUSUF İL BİTİRME PROJESİ ÇALIŞMALARI

Şekil 3 Yusuf İl, Tv, 2025, Karışık Malzeme, Ezurum

(İl, 2025)

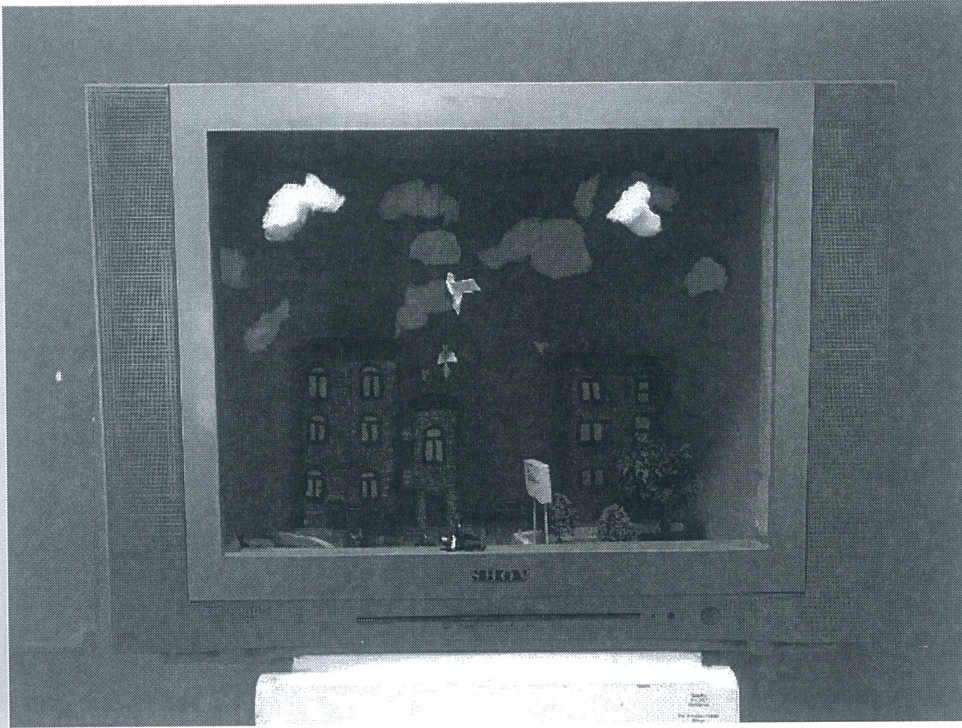
Bu 3 boyutlu eser, televizyonun manipülasyonunun toplumsal ve insani yıkımlar karşısındaki duyarsızlaştırıcı etkisini görsel bir yerleştirme yoluyla eleştirmektedir. Eski tip bir Vestel tüplü televizyonun yalnızca dış kabuğu kullanılmıştır. Televizyonun iç kısmı açık mavi fon kartonuyla kaplanarak masalsi bir gökyüzü oluşturulmuş, bulutlar kâğıttan kesilerek yerleştirilmiş ve içerideki atmosfer bir çocuk masalını andıracak şekilde düzenlenmiştir.

Bu estetik seçim, izleyiciye ilk bakışta huzurlu ve masum bir sahne sunar. Ancak alt kısımda yer alan, üst üste yığılmış, uzuvları eksik kilden yapılmış figürler bazılarının kolu, bazılarının bacağı olmayan bu figürler masalsi huzuru kırar. Bu figürler, televizyon ekranına doğru uzanmış pozisyonda yerleştirilmiştir. Bu durum, yardım çağrısını andıran, ancak izleyicinin buna karşılık veremediği bir gerilim yaratır. Bu figürler renklendirilmemiştir; kırmızı kilin doğal tonu, doğrudan et ve kan çağrışımı uyandırarak travmatik bir sessizliği temsil eder.

İzleyici, bu çalışmada hem temsil edilen vahşetin tanığı hem de onu izlemekle yetinen, hareketsiz bir figüre dönüşür. İşte bu noktada Jean Baudrillard'ın simülasyon teorisi devreye girer. Televizyon burada gerçekliği temsil etmez, onun yerine geçen bir gösterge düzlemi sunar. Olaylar ekranın içinde hapsedilmiştir. İzleyici, temsil edilen felaketi seyretse de ona müdahale edemez; çünkü zaten müdahale edilen şey, gerçek değil, onun bir simulakrasıdır.

Bu bağlamda eser, Arendt'in "kötülüğün sıradanlığı" kavramına da gönderme yapar. Medyanın estetikleştirerek gösterdiği felaketler, zamanla izleyicide duyarsızlık üretir. Acı, sıradan bir görsel haline gelir. Ulus Baker'in "beyin ekranı" kavramı ise bu durumda daha da işlevseldir: izleyici, kendi zihinsel görüntüsünü televizyonun temsil ettiği imgelerle özdeşleştirir, böylece gerçekliğin yerini medya tarafından belirlenmiş "içselleştirilmiş" bir kurgu alır.

Şekil 4 Yusuf İl, Tv 2, 2025, Karışık Malzeme, Erzurum

(İl, 2025)

Bu ikinci çalışmada, Gazze'deki insanlık krizine dair bir medya eleştirisi. Eski tip bir televizyon kabı kullanılmış, yukarıya yerleştirilen beyaz güvercinler ve onlara doğrultulmuş silahlar tutan asker figürler yer almaktadır. Silahlar gökyüzüne doğrultulmuştur; yerde ise vurulmuş bir güvercin figürü yer alır. Buradaki simgesellik oldukça açıktır: Güvercin, barışın ve özgürlüğün simgesidir. Asker figürleri ise bu özgürlüğe doğrudan tehdit olarak yerleştirilmiştir.

Bu kurgu, Arendt'in kötülüğün sıradanlığı kavramıyla doğrudan örtüşür. Güvercin vuran asker figürleri mekanikleşmiş, emirle hareket eden, etik sorgulama yapmayan bir "sıradan fail" tipolojisini temsil eder. Aynı zamanda televizyon ekranında yer almaları, bu şiddetin medya tarafından hem görünür kılındığını hem de duyarsızlaştırıldığını gösterir.

Ulus Baker'in "zihin ekranı" bu sahnede yeniden işlerlik kazanır. İzleyici, yaşanan vahşeti değil, medya tarafından şekillendirilmiş bir kurgu izler.

Bu iki eser, medya manipülasyonunun görsel sanattaki temsiline dair özgün birer örnek oluşturmaktadır. Her iki çalışmada da televizyon fiziksel bir nesne olmanın ötesine geçmekte, kavramsal bir eleştiri aracına dönüşmektedir. Gerçeklik ile temsil arasındaki boşluk, izleyiciyi rahatsız eden ve düşünmeye zorlayan bir alan olarak düzenlenmiştir.

5. Kaynakça

- Altheide, D. L. (1997). The news media, the problem frame, and the production of fear. *The Sociological Quarterly*, 38(4), 647–668. <https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.1997.tb00758.x>
- Arendt, H. (2009). *Kötülüğün sıradanlığı: Adolf Eichmann Kudüs'te* (Ö. Çelik, Çev.). Metis Yayınları.
- Azoulay, A. (2008). *The civil contract of photography*. Zone Books.
- Baker, U. (2011). *Beyin ekran: Sinema ve bellek üzerine yazılar* (E. Berensel, Der.). İletişim Yayınları.
- Baudrillard, J. (2003). *Simülakrlar ve simülasyon* (O. Adanır, Çev.). Doğu Batı Yayınları.
- Chouliaraki, L. (2006). *The spectatorship of suffering*. SAGE Publications.
- Chomsky, N. & Herman, E. S. (1988). *Manufacturing consent: The political economy of the mass media*. Pantheon Books.
- Couldry, N. (2012). *Media, society, world: Social theory and digital media practice*. Polity.
- Debord, G. (1996). *Gösteri toplumu* (A. Batur, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Günay, İ. E. (2021). Baudrillard'ın simülasyon kuramında insanın simülakra dönüşümü ve kitle iletişim araçlarının etkisi üzerine bir değerlendirme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 7, 109–126. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kiad/issue/66251/1016472>
- Nam June Paik. (1974–1977). *TV Buddha*. Amsterdam, Hollanda. <https://www.sartle.com/artwork/tv-buddha-nam-june-paik>
- Said, E. (2003). *Oryantalizm* (N. Uzel, Çev.). Metis Yayınları.
- Shalev-Gerz, E. (1979–1986). *Monument against fascism*. Harburg, Almanya. <https://www.shalev-gerz.net/portfolio/monument-against-fascism/>
- Silverstone, R. (2007). *Media and morality: On the rise of the mediapolis*. Polity Press.
- Sontag, S. (2004). *Başkalarının acısına bakmak* (F. Üçer, Çev.). Agora Kitaplığı.
- Van Dijk, T. A. (1991). *Racism and the press*. Routledge.